

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenként négyszer a m. Vassárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara: évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmadsor 5 kr, o. é. minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Könyvutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás!

Lapunk folyama új évnegyedbe menvén át, tisztelettel kértük fel t. olvasóinkat előfizetéseik megtételére.

Előfizetési ár évnegyedre 3 ft o. é.
egy hóra 1 ft.
Az előfizetési pénzek bérmentve Stein János középütczei könyvkereskedésébe küldendők.

Mind csak a régi!

Megjövendölök e lapok 132-dik és 144-ik számában, hogy a kísértetek ideje Erdélyre nézve bekövetkezik, baljóslatunk teljesült; Gyulafejérvárra ugynevezett országgyűlés van határozva. Még pedig mint állítólagosan a királyi előterjesztések 3-dik pontja mutatja a végre, hogy Erdély elválvá Magyarországtól (ugy látszik az unio-törvényt már revisio alá sem akarják venni, s így Erdélynek tetteles elvadását bevezetett ténynek tekintik) küldjön követeket a bir. tanácsba, vagy mint más alkalommal mondtuk: Erdély üssön pártot ezredéves alkotmánya ellen, decretálja szabadsága halálát, s vesse alá magát egy a népek szabadságát elfojtó absolut és centralis elvű kormányzatnak, s majd idővel ragadja magával az e szerint isolált Királyhágón túli Magyarországot is. Minthogy azonban a majoritas mind a 47, mind a 48-beli választási alapon hihetőleg az ősi alkotmány sérthetlensége mellett nyilatkozik vala, el kelle vetni a törvényes alapot, (szólunk azon esetről ha Erdélyt Magyarországtól külön gondoljuk, mert jogilag minden alap törvénytelen egy külön erdélyi gyűlésre), s egy oly választási alapot kelle octroyálni, miszerint az alkotmányhoz hozzászokott kiváltságos osztály minoritásba maradjon, s hogy ez annál inkább keresztül-mehessen, játszodni kell a román nép és a görög keleti vallás pártfogását, azon keleti görög vallását, mely 1848 előtt az 1791-beli 60-dik t. ciklik, és az emberi természetes jogok megtagadásával üldözésnek volt kitéve, mint bizonyítja, a többek között azon eset, hogy a silyi, livazenyi és krivadi keleti görög hitűeknek vallásuk gyakorlata s így keresztség, temetkezés, házasság összeadása, szóval minden szertartás több mint 9 esztendeig el volt tiltva, imaházai bezárva, s a zalathnai uradalomban egy falu a görög kath. hitre kényszerített, mert ezeknek kecskéit az unitus pap megszentelte volt!! És hogy a reichsrathba küldés halálos labdacst az erdélyi, s az otroy szerint románokból alakítandó, gyűlés elnyelhesse becsombolyították azt a hir szerinti előterjesztvények első pontjába, a mely a román nemzet becikkelyezését tűzi ki a bevett nemzetek közé. S ugy felidézett a legborzasztóbb kísértet az alvilág fenekéről: két alternativa áll t. i. előtűnik, hogy vagy küldünk a gyűlésre követet, vagy nem, ha igen, akkor pártot ütünk az alkotmány ellen, s megteszszük az első lépést a separatióra, és magunk segítjük a német kormányt a nemzet testének kétfelé vágásában; ha nem küldünk, ugy azt fogják reánk fogni elleneink, hogy a 48-ban kimondott jogegyenlőség megtapodásával a román nemzetet nem akarjuk jogaiba bebocsátani. Lássuk azért van-e szükség a kitzított becikkelyezésre.

A ki hazánk történetével ismeretes, tudni fogja, hogy Sz. István koronáját két különböző természetű föld alakította, az egyiket tette a szorosan vett Magyarországgal vagyis azon föld, mit a magyarok fegyverrel foglaltak el; a másikat pedig azon tartományok, melyek önként csatlakoztak Magyarországhoz, s ilyen volt Erdélyben a székely föld, mi nem foglaltatott fegyverrel, hanem önként csatlódott Magyarországhoz; ellenben a több része Erdélynek a Thuhutum foglalása által szintugy Magyarország lett, mint a Királyhágón túl a többi fajok, a magyarokkal egy politikai nemzetté olvadtak. Az önként csatlódott tartományok, mint a székely föld, Horvát, Tóth, Dalmát s más országok külön földterülettel bírván, külön autonómiajukat megtartották; de a szorosan vett Magyarországon, milyen volt Erdély is, a szé-

kely földet kivéve, azt itt talált népfajok, s ugy az erdélyi románok is a magyarfajjal egyenlő állapotban voltak eleitől fogva, s ugy lettek közülök nemcsak földes urak vagy jobbágyságok, mint a magyarok. De minthogy a székelység, mint mondók, a maga autonómiaját nem adta fel, s a magyar alkotmány ettől már kezdetben különbözött, s később még inkább elvált attól, már kezdetben két szervezetnek (magyar és székely alkotmány) kellett előállania, a románok a vármegyéken a magyar alkotmány részesei levén. S minthogy tehát a szászok külön municipiumot nyertek megalakult egy harmadik szervezet is, mely három szervezet, három különböző darab földön Erdély egész területét magában foglalta. Ez a három szervezet, és földterület a törvény nyelvén elég hibásan három nemzetnek nevezetett ugyan, de a mi gyakorlatilag nem tett egyebet, mint azt, hogy van Erdélyben három szervezet, melyek közül az egyikhez, vagy másikkhoz Erdély összes népessége tartozott.

A román nép vezetői azon ígét hirdetik, hogy a román nép 1437 előtt egy negyedik külön politikai nemzetiséget alakított; hanem ekkor a magyar, székely és szász a Lépes Loránd alatt kötött unioiban egyesült a román nemzet elnyomására, s azon innen elnyomva is tartotta. Mi kénytelenek vagyunk ezen állítást el nem ismerni; mert igaz ugyan, hogy ekkor a kérdésben forgó unio (minek egyébiránt 1542 előtt majd semmi gyakorlati értelme nem volt), de nem a román nemzet elnyomására, hanem egyfelől és leginkább az ugynevezett paraszt-zendülés elfojtására, másfelől a fenyegető török betörés megállítására. Kötötték pedig ezen uniot nem a magyarok, hanem a megyei nemesek, a székelyek és szászok neve alatt ezen földterületek kiváltságosai, románok szintugy mint magyarok vagy szászok, hogy ez így volt s nem másként idézünk a fölzendült jobbágyság és földesurak közt 1437-ben július 6-ban kötött egyezkedésből némely helyeket (lásd gr. Teleki, Hunyadiak kora 10-dik kötet 1-ső oklevél):

„Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: quod nobiles viri Ladislaus filius Benedikti de Farkas alter Ladislaus filius Gereu de Zamusfalva, Benediktus de Suk, et Dionisius de Farnas per universitatem nobilium ab una (tehát nem a magyarok, hanem a nemesek részéről) parte vero ab altera providi viri Ladislaus Biró Vincentius iudex et Ladislaus Bana egregii Ladislai filii Joannis Bani de Marot in Alprét, et Antonius egregii Deseu de Losonez jobbagiones in Magyar Bogát commorantes, (tehát nem románok, hanem jobbágyságok) per Antonium Magistrum, et Gallum in Kend, Tomam Magistrum in Zéék, Joannem filium Magistri Jacobi in Klusvár ex hungarorum, et Ladislaus filium Gallum in Anthus residentes capitaneos, et belligeros nec non Paulum magistrum de Vajdabáza vexilliferum universitatis regnicolarum hungarorum et valachorum (tehát a zendülők magyarok és románok s vezérik Pál, Nagy Pál volt a neve, felnégyeltetett a tordai hegyen) hujus Principatus Transylvaniae; et per eandem universitatem ad infra scripti effectui deducenda electi coram nobis personaliter constituti parili voce, et unanimi relatu detexerunt, et confessi sunt in hunc modum: quod quamquam predicta universitas (ezen universitas teszi a fölzendült parasztszók egyetemet) Hungarorum, et Valachorum in his partibus Transylvaniae, et quorumcumque possessionibus commorantium tum pro eo etc. Előadatik a zendülés oka a magyar parasztszók részéről abban, hogy a püspök Lépes György a tized-váltást olesó dénárokban három éven keresztül nem fogadta el, s most azt követeli, hogy mindezen hátralékok jó dénárokkal, s egyszerre váltás meg, (a románok mint nem katolikusok a tized-fizetéstől mentek voltak, lásd 1495-beli 45-ik törvényzikk). Mind magyarok, mind románok részéről pedig azért, mert a földesurak a szabad költözködést törvény sérelmével megátolták, továbbá „pro reacquiritis, et reobtinendis pristinis libertatibus per sanctos reges cunctis hujus regni Hungarorum (tehát Erdély regnum Hungarorumnak iratik) incolis datis, et concessis inportabilibus onerum sarcinis deponendis, et obijciendis maturo inter se inito consilio in montem Babelna in territorio possessionis Alprét predite adjacentes convenientes, super eorum negotiis maturius deliberando missis nunciis ad ipsorum dominis (tehát nem a magyaroktól, hanem a földes uraktól) in dictis libertatibus sanctorum regum se conservari, et a jugo intolerabili servitutis colla eorum exolveri humillime, et devote supplicarunt; — hujus modi ipsorum supplicationibus iidem domini ipsorum (tehát ismét csak az urak) obtulis aurius non accedentibus sed prefatis nunciis eorum per magnificum Ladislaum Chaak, vajvodam Transylvaniae detineri jussis, et truncari, et dimembrari cum ejusdem vajvode Lorandi vice vajvode ipsorum, et magnificorum Henrici, de Thamási, et Michaelis Jakeh de Kusal comitum siculorum auxiliis belli certamine insilentes se ipsi-

opposuissent, et in ito conflictu multi ex utraque parte corruentes interisissent, tandem omnipotentis dei annuente clementia ex eorumdem nobilium ac regnicolarum seu populorum universitatibus certorum deum timentium nobilium, et proborum virorum per gratiam spiritus sancti illustratorum cordibus ad faciendam pacem inter partes se interponendum bitigatis, et sedatis ipsius belli centaminibus ad totalis pacis, et concordiae devenissent unionem.“

Hol van tehát az megírva, hogy a magyar székely és szász a román elnyomására kötött uniot? mert ha ez így volna akkor az idézett oklevél, mint legbizonyosabb kütfő, nem a parasztszók, magyaroknak szintugy mint románoknak, a nemesek magyar és román nemesek elleni tusájáról emlékeznék, hanem a magyarok, székelyek és szászok harcát emlegetné a románok ellen, de a miről még csak emlékeztet sincs, a minthogy ilyen harc nem is volt. A megújított unio mi az Ap. Const. III. r. 1-ső címében olvasható gyakorlati értelemben nem a három nemzet jogait, hanem a már kifejlődve volt három szervezet fentartását határozza el, annyi bizonyos, hogy a román nép, mint önálló politikai nemzet, a Thuhutum foglalásán innen nem létezett, mert mint látók állapotuk egy volt a magyarokéval, és szászokéval, de tegyük fel, hogy volt privilegisált magyar, székely és szász nemzet, miután 1848-ban a jogegyenlőség fölment királyja által szentesített törvény kimondatott, akkor kimondatott az is, hogy előjoggal bíró kiváltságos nemzet nem létezik többé; s így ma jogilag nincs kiváltságos magyar, székely és szász nemzet, s ha nincs ugy, nincs értelme egy negyedik nemzet becikkelyezésének, legfőnnebb a már hozott törvény alkalmazására van szükség a mennyiben még alkalmazva nem volna.

Hogy az ügyeinkbe illetéktelenül avatkozó kormány Erdélyben, valamint a Királyhágón túl is a független nemzeti életet el akarja fojtani, s arra nézve nem sokat válogat az eszközökben azon nem csodálkozunk, mert hisz ezen kormányférfiaknak az absolutismus vértöke ment át, s az a tervezett erdélyi gyűlés eleibe terjesztendő királyi propositiók 3-dik pontjából is tagadhatatlanul kirí; de hogy a román nép egy töredéke ugy a szászoké is képes segédkezet nyújtani ezen az egész hazát bizonyos elnyeléssel fenyegető tervnek azon nem lehet nem csodálkozni.

Mondtuk volt még, mit most is mondunk, hogy a nemes törvényeink nyelvén tagja volt a sz. István koronájának, s hogy ezen méltóságos állásáról le sem mondott, mondtuk azt is, mit most is mondunk, hogy a jogegyenlőségnek vallás, nyelv, és nemzet különbség nélkül az ország minden lakóira kimondása által, annyi tagja lett a szt. koronának a hány lakója van az országnak, s így az erdélyi, valamint a Királyhágón túli románok mindnyáján tagjai annak, már most az a kérdés, akarják-e a szent korona megoszthatatlanságát, vagy nem akarják? Ha igen, ugy akarniok kell a megoszthatatlanság alapföltételét, az ország egységét vagy az uniot is, s így lehető igényeiket nem vihetik annak bírósága elé, ki díjul éppen a szent korona szét darabolását követeli, s így az éppen e célra tervezett erdélyi gyűlésre el sem mehetnek. Ha nem akarják a korona egységét bármi nézetből is, akkor pártot tűnet a közös haza ellen, s azért most hihetőleg jutalmat kapnak, de a késő maradéka bizonyosan kárhozatot hoznak. Már lássák mit csinálnak, de tudják meg az illetők, hogy most egy világ néz Erdélyre s majd itelni fog a historia.

Tóth László.

Kolozs megye állandó bizottmányának tegnap tartott rendkívüli ülése egyike volt a legfontosabbaknak, melyek az alkotmányos tervfoglalás és újraszervezés óta tartattak. Ezen ülésben ugyanis elhatározottat, hogy az anormal viszonyok miatt május 1-sője óta a megye területét illetőleg de facto beállott törvényszünetnek végevetessék, s az igazságszolgáltatás teljes folyamatba indítása végett a megye választott bírái mindjárt másnap összehívulván, haladéktalanul az ügyek ellátását kezdjék meg. Törvénykezési alapul az országgyűlésen is tárgyalt, s szentesített országbírói értekezlet némi módosítással egyértelműleg elfogadtatott. A módosítás, illetőleg viszonyainkhoz való alkalmazás kérdése meglehetősen élénk és tüzetes véleményeserére szolgáltatott alkalmat, melynek lényegesebb eredménye azon határozat kimondása lön, hogy a partialis szék a jól szervezett

derékszékbe olvasztassék, s a szolgabíráknak az egyes bírósági hatáskör megadásak ugyan oly maddal, hogy e nem-beli bírói illetékességüknek fogva 2 frton felül 200 forint értékeig terjedő ügyekben végzést hozhassanak, de a főlebbzést a törvény által kiszabott határidő alatt az illető fél birtokon belül megtehesse a derékszékhez. E szerint a nép érdekében, mint a melynek legtöbb 12 forintot felül 20 forint értékig terjedő ügye van, s nem kevésse lenne terhelve, ha p. o. 15 frtos keresetével a székhelyre lenne kénytelen bejönni, a szolgabírói hatáskör az említett körül-szabás mellett is lényegesen szélesbítettett, ambulatorium for-um minőségében első bírósággá emeltetett. A derékszékre nézve pedig, mint a melynek egyik osztálya a bünvádi, a másik a polgári, meg másik a váltótörvényszékek felállításáig a váltóügyek ellátásával lesz folytonosan ellátva, az állandóság elve, mint mellőzhetlen, kimondott.

Ezután felolvastatták a fels. kir. főkegybírák leirata, melyben ez tudatja a nemes megye közönségével, hogy ő felsége megengedvén a cs. k. urbíri törvényszékek felosztását és alkotmányos szervezetét, azoknak teendői a derékszékre ruháztatnak át; egyszersmind kívánatik, hogy ezen urbíri osztály bíráinak, a kik fizetéssel láttatnak el, kinevezhetése végett válaszon a megye 12 egyént, ezeknek névsorát terjeszse fel, a kik közül aztán a felsőbbség a szükséges négy bírói kiválasztva, megerősítendő. A bizotmány ebben a megye választási jogának megtámadását látván, nemcsak elhatározta, hogy egyenesen a 4 bíró választásához fog és csak azokat terjeszti fel, hanem egyszersmind az óvástételnek jegyzőkönyvi kijelentése is határozottatott. Ezután főispán ő maga 12 egyént névsorát terjeszté a bizotmány elibe, a kik közül különösen négy egyént ajánlott urbíri bíráknak; ezek: Kászoni János, Sándor József, Fene-sán János és Pintye József (két magyar s két román) a kik felkiáltás után helybenhagyottaknak nyilvánítottak. Ez-zel az ülés elszózott, miután főispán ő maga felhívta a ta-gokat, hogy másnap reggel a jegyzőkönyv felolvasása és hiteljesítése végett viszont megjelenni sziveskedjenek. A gyű-lésben jelenvolt id. gr. Teleky Domokos is, a magyar or-szágygyűlés felsőházának tagja, a tanácskozásban részt vett.

Bukarest sept. 30. — Most midőn a „K. Közlöny” nem rettenve vissza Papiu ur jogtudományi ismeretétől, s nem egy derék hazánkfiaival felvétet az igazság fegyverét, hogy P. urral a mivelt világ előtt sikra szálljon, — nem lesz érdeketlen hallanunk, mit mond a bojárak derék lapja, a „Proprietarul Român” Pap Sándor ur ismeretes röpiratáról, és a magukat nemzeti pártnak nevező egyénekéről.

A „Pr. Roman” szeptemberi 43-ik száma szóról szóra így szól: „Rosetti ur és komái! Le az álarca! Rosetti ur, mert mint 48-ban, egy emigrans korotokban is az idegeneknek voltatok agensei, és mind e minőségben kere-sztek örök üdvösségeket. Mily csodálatos összetalálkozás! ezen egy nevezett patrioták akkor fel találtak egy Magyar-országot a Daco-romaniát, ezt a romanokra nézve oly veszélyes az idegenek által annyira kizsákmányolt ideát; s ime ma ugyanazon komédia jön előtérbe. Bizonyosága ennek a Papiu independentia Transilvániája, mely-lyel polgár háborút akar előidézni, s általa a magyarokat és románokat tönkretjuttatni. Rosetti ur és komái! ti az eféle donkisotteriákat azért találja-tok fel, hogy a hazába idegen sereget csöditsetek, hogy a törököket, németeket és magyarokat ellenük ingerelje-ték.”! A lap homlokán pedig ez áll nagy betűkkel: „Patens!”

Mióta a nem román Románul elkezdett az unitosokkal és ezek mellett harcolni, kiket az idegenek küldöttek nya-kunkra, hogy köztünk visszavonást igézzenek elő, — az eddig birt patensei mellé még egy más patenst is hoztak az unitosok az ő számára, mely megnyitja előtte az ausz-triai határokat, hogy ott is körülhagyn. — Igy itéli meg a tekintélyes bojár lap a R. és komái működéseit, hát ha még lefordítanánk mind azon iktározatos vádakat, melyekkel e lap R. és komái minden héten kétszer elhalmozza, s me-lyekre ők eddig még egy kukkot sem feleltek!!

A Dunafejedelemség uniójára nézve a napokban a Románulnak Konstantinápolyból távították, hogy a hatalmak ottani képviselői közül az angol, francia és török az unio mellett, Ausztria, porosz és orosz ellene nyilatkoztak, s így a R. azon vélményben van, hogy az uniót idegen hatal-maktól hasztalan várja a nemzet, hanem magának a nem-zetnek kellene azt proclamálni *).

A fejedelem több havi itt mulatása után, közelebb el-ment Moldovába, s a beállott őszi sár bizonyosan oda fogja rekeszteni jó sokára. — A magyar lapok aldunai tudósítását oda kell módosítanom, miszerint Hegyesy Ferenc volt hon-véd százados nem küldték Afrikába, minthogy az itélet ki-mondása után sikerült börtönéből ellilanni, de senki sem tudja, hogy hová menekült. Várady Ádám őrnagy hasonló-lag ellilant, nagy oka volt intrígáit után ezt tenni. — A legio főnökei körülhetetlen szigor és fegyelmet tartanak, tisztak ugy mint a legénység között. — Innen kerekedik oly-kor olykor a meghasonlás állhíre, mit a legio zömére soha sem szabad érteni. Ott a legjobb egyetértés, erős hit és remény uralkodik egy jobb jövőre nézve. Tanítják, gyako-rulják, edzik őket, s ezért a legénység nem hogy zugenőd-nék, sőt örömmel, vig kedvvel teszi; lelkük előtt lebegve szüntelen a gyászba öltözött távol levő édes anyának utá-nok esengő szomoru képe. A „Trieszter Zeitung” hadt mu-lassa magát, hadd meséljen a meghasonlásról, ki mit szer-et, szép az annak, mondja a magyar példa-szó.

Annai azonban szent igaz, hogy a dunafejedelemsé-gen át más költségén a legiohoz nem mehetni, s ezt különösen kérem mindenkinek megjegyezni. Berzenzei László emigrans hazánkfia Galacza lakik, de tétlenül ez értelemben. Midőn fiát kihoztatta nem ismertek egymásra. azután sokáig zokogtak egymás kebelére borulva. Midőn ki-sírták magukat, a derék fiu könnyeit letörölve így szólt: atyám! ide az igaz hogy kiszaladtam, s kebladen sokat sir-tam, de azt, hogy én többet valaha sirjak, vagy valaha

az ellenség elől elszaladjak, — esküszöm, hogy ezt nem fo-god soha hallani!! Tüzérnek állott a derék fiu. r. l.

A „Kronst. Ztg” az erdélyi országgyűlésről.

A nevezett lap october 2-diki számában következő fi-gyelemre méltó cikket olvasunk:

„A „Wiener Ztg” sept. 28-ki száma hivatalos rovátá-ban azon tudósítást hozta, hogy ő felsége a császár Erdély országgyűlését november 4-re, tehát a legnagyobb időegyen-lőség napjára, egybehívta Károlyfejérvár városába. Erdély nemzetének sorsa újabb tanácskozás alá kell, hogy vetessék.

Ha egy pillantást vetünk az újabb idő eseményeire, oly dolgokkal találkozunk, melyek népeletünk szerencsés jövője iránti reményeinket némileg lehangolják. Az octoberi diploma által visszaadott nekünk szászoknak a mi régi, kedvessé vált alkotmányunk; de az államminiszter ur elvei szerinti egység új rendszere ezen alkotmányunkat nagy ve-szélybe dönti.

Hogy azonban félre ne értecsünk, előre tiltakoznunk kell az ellen, mintha mi Ausztriától elszakadási vágyaknak hódolnánk. Mi sem oroszokká lenni, sem egy daco-román birodalomban felolvadni nem akarunk, hanem hiven ragasz-kodni Ausztriához, mint atyáink tettek; de mi ezért alkot-mányunk fenntartását kívánjuk, és ez nincs hátrányára, sőt saját előnyére Ausztriának. Tanusítja ezt a történelem min-den lapján.

Hogy népünk a maga jogait és szabadságait mai na-pig fenntartotta, jó alkotmányának köszönheti, melyért atyáink mindent, a mi nekik kedves és becses volt, áldoztak, hogy ez ereklét fiaikra átszállítsák.

Már többször, s épp a legközelebbi napokban is kel-tett a nagy német néptörzs azon fiaitól, kiket a véletlen a mi oázunkra vezetett s a kik itt nálunk igen kényelm-es berendezték magukat s minden tekintetben a legnagyobb jóllétnek örvendenek, e szemrehányást hallanunk: „Ti nem vagytok németek!” Mily szomorított az ily nyilatkozatok fajrokonoktól, ezt csak oly férfiak érezhetik, kik a nép és annak jólléte iránt részvékeny szívet hordoznak kebleikben. De azon uraknak, kik oly szemtelenül, sőt nem ritkán igen megvetőleg nyilatkoznak a szászokról, állapotaikról és nép-intézményeikről, nem kellene egyebet tenni, mint elvakult szemüket kitörölni, jobban felnyitni, s látni fogják, hogy a mi szászaink valódi hű és derék fiai a régi németeknek, kik a nagy német polgárisító népek erkölcsét, szokásait Erdély-ben a mai napig fenntartották.

Ma rosz neven veszik tőlünk, hogy mi a nem német nemzetiségek népegyületében egész hűséggel ragaszkodunk alkotmányunkhoz és intézményeinkhez, melyek által egye-dül tartottuk fenn magunkat, mint németek, csaknem nyolcz századon át. Ma kárbotatnak bennünket, hogy, mint férfiak, a magyarok vitéz népével tartunk s olykor szakadároknak, árulóknak is gúnyolnak. Vajmi rövid látók azon politikuskok, a kik viszojnyainkat ily körülötlt látókörből fogják fel. A ma-gyar a mi népeletünknek sobasem állott akadályozólag ut-jában; a magyar tisztelőben tartotta alkotmányunkat s sa-ját házukban szabadon engedett sáfároknak. És ha mi ezért neki a hű német testvérkezet nyújtjuk, azt hisszük, ezáltal tartozásunkat röjjük le, s ugy viseljük magunkat, mint oly férfiak, a kik meg tudják tartani az atyák esküjét.

Most egy oly idő következik be, mely azon kívánatot intézi hozzánk, hogy határozott színt öltünk magunkra s ne rejtőzzünk a hogy megé. Ugyde a mi főszíntünk, hűség a hazához, hűség az atyáink által tett eskü-höz. Béke és barátság azon nemzetekkel, me-lyek velünk együtt lakják e hazát; és fentar-tása alkotmányunknak.

Azt kívánják tőlünk, sőt saját népünk köréből emel-kedő hangok is készséget nyilvánítnak arra, hogy áldozzuk fel alkotmányunkat az egész javára. Mi tiltakozunk egy ily áldozat ellen, melyet ha megtennénk, ezáltal egyszers-mind mint németek megsemmisítéstünknek is aláírnók.

Nemzetünk csak szilárd összetartása s jogainak és szabadságainak egy szívvel lélekkel védelmezése által ál-lotta ki szerencsésen nehéz viszontagságait századokon ke-resztül s tartotta fen nemzeti önállását, a német tét becsit-létét e tájékokon a mai napig, császárok és királyok bizto-sították a mi atyáinknak szabadságait s indították ezáltal arra, hogy vadon földre telepedjenek, melyet egyedül ők alakítottak át verejtékkükkel és vértükkel paradissommá.

Ma már a szabadelvűség és haladás köpenye alatt azt kívánják tőlünk, hogy idegenítsük el a fáradsággal szerzett örökséget; de mi ezt, nem tehetjük, ha mi magunk nem akarjuk a koporsó szegeket kovácsolni népünk fiai! Nézzetek körül magatokat! Forró napok közelgetnek, legyetek egyet-értők és válaszszátok a legjobbat!”

A „Times” legújabb cikke Schmerling urról.

A legújabb magyarországi tudósítások, a pesti megye-házának bezárása, a még eddig megkímélt megyékben is megindított katonai adóbehajtás, sat. alkalmat szolgáltat a „Times”-nek egy vezércikkre, mely Schmerling urnak nem nagyon hízlel. Az említett eseményeket még nem akarja a „Times” a belháború kezdetének tekinteni, de nem két-kedik, hogy akár az egyik, akár a másik fél minden to-vábbi lépése a harc jelszavává lebet.

Keményen fölsszóla a „Times” többek közt azon ö-nkényes bánásmód ellen, melyben a dunagőzhajzási társulat több kapitányát részesítették, így nevezetesen, hogy többet egy szeretlen kiutasítottak Magyarországból. Egyik ezek közül, Cavagliero, angol alattvaló, ki a magyar ügyek-re nézve minden, még csak szóbeli nyilatkozástól is gon-dosan tartózkodott, az angol követ általmáért folyamodott, s reméli a „Times”, hogy Bloomfield l. megragadván ez alkalmat, figyelmeztetni fogja az osztrák kormányt, mily rosz politikát követ, midőn ily válságos időkben így minden haszon nélkül növeli népszerűtlenségét.

Czikke folytában így szól a „Times”: „Cavournak egy szavát — oly szavát, melyet ha-

lálós ágyán, lázas hagymázában mondott — Schmerling ur jól tenné, ha eszébe venné: „Nem, nekem nem kell az ostromállapot; ostromállapotban akárki kormányozhat.” Igy gondolkodott azon férfi, ki — jöllehet büszkeség s szilárd-ság tekintetében is senkinél sem alábbvaló — igen jól tu-ta, hogy az államférfi mestersége különbözik a hadvezé-rtől, hogy a megnyerés nagyobb politikai diadal, mint a kényszerítés, hogy az elégtelenséget csak nagy kontárok akarják erőszak által gyógyítani. Schmerling ur még nem okult enynyire. Az ő kormányzati mestersége a II. Ja-kab logikájához hasonlít: ha ellentmondanak neki, ugyan-azon véleményét ugyanazon szókkal mondja el újra, csak-hogy hangosabban. Ugy látszik, nagy mértékben van meg benne az osztrák akarati szívósság s csökönnyösen fogódzik bele reichsrathi elméletébe. Ez a specifiomban való hit, a kedvencz gyógyszernek ez a kedvelése csupán csak magá-ért, a mely miatt a beteget semmi más szerrel nem akar-ják gyógyítani: nem mutat nagy észre. A bécsi kormány, ugy látszik, el van határozva, hogy azon nagy különbség előtt, mely a hadi és politikai taktika között van, erővel behunyja szemét.

„Ritkán eszélyes eljárás: a politikai ellenséget — még ha ez gyöngébb is — vak-utczába terelni. Ha Schmerling ur igazán azt hiszi, hogy a magyarokat engedelmeszre lehet hajtani dragonyosok által, vagy ha még mindig ra-gaszkodik azon véleményhez, hogy az elégtelenséget az országban csak egykét izgató okozta: akkor, a maga szem-pontjából, igaza lehet, hogy megkísérti, ki az erősebb; — de, ha tisztán átlátja, hogy egész nemzettől van dolga, oly nemzettől, melynek száma Ausztria német alattvalóit felül-mulja, mely a császári birodalomnak csaknem negyedrészé*) s melyet még egy negyedrész támogat: vajjon mivel ke-segteszheti magát, midőn a dolgot így élire állítja? — A császár bevallhatja a tévedést, miniszteriumot változtatni le-het; de képzelhető e, hogy nemzet, mely jogainak szentsé-géről oly mélyen meg van győződve, valaha engedjen? Ha ez nem képzelhető: ugy oly kiegyezkedés, mely a közpon-tosítás nagyobb vagy kisebb áldoztatát s a magyar alkot-mány inkább vagy kevésbé föltétlen elfogadását foglalja magában, ily kiegyezkedés az egyetlen, következőleg egy-szersmind a legjobb, sőt még legistább választás.

„A kegyes engedmények ritkaságok. Azon mód, a mint Wellington hg. a katolikusok emancipációjára ráállott vagy a lordok háza a reformbilit elfogadta, koránsem volt valami méltóságos; de méltóság ide, méltóság oda, oly igen-igen kívánatos intézkedések forogtak fenn, hogy azon kérdésnek, mily következtetéseket tanúsítottak mellettk az egyesek, el kellett enyészni azon veszélyekkel szemben, melyektől az állam megmenekült általok. Ausztriát most még azoknál is nagyobb veszély fenyegeti, s a kinek államférfiai közül legelőször lesz bátorsága elutasítani az „erős” in-tézkedéseket, ajánlani egy reichsrathi bizottmány és magyar vezérek közti értekezést s szóba hozni a császári patens re-veszióját, azt a történelem nem kétszintűnek, de hazafinak fogja nevezni.” M. O.

Az erdélyi Múzeum-egylet t. cz. tagjainak.

Az erdélyi múzeum-egylet részéről ezennel közhírre-tétetik, hogy a fennálló határozatok értelmében az egylet tagjainak járó tagsági oklevelek a közelebb eltelte napokon posták szétküldtetek az egyleti megbízottakhoz. Csak azon t. cz. tagtársak oklevelei, a kiknek lakhelye itt nem tuda-tik, a titkárságnál maradtak, és ezek, mihielyt a tisztelt tagtársak be fogják jelenteni lakhelyüket, a vidékbeli gyűjtő-utján, rögtön kifognak küldetni, akár a titkárnál is átve-hetők.

Együttal figyelmeztetjük a t. cz. egylettagokat, hogy az említett gyűjtők egyszersmind fel vannak hatalmazva az alapítványi kamatok és részvények beszedésére és megnyug-tázására. Emnélfogva, hogy az egylettagok könnyebben tá-jékozottassák magukat, im itt következnek az egyleti megbí-zottak névsora: Csértán László Rendeken (Zalamegyében), Etédi Jakab György Fogarason, Bíró Miklós Bécsben, Her-szenyi Sámuel Szebenben, Liblaj Schuller Frigyes ugyanott, Kasza Dániel és Fosztó Ferencz Nagy Enyeden, Domián Miklós Tordán, Kéméndi Váradi Ádám Déván, Benedikty Albert Vajda-Hunyadon, báró Józsika Géza, Branyicskán, Mara Lőrincz Felső-Szállaspatakon, gróf Lázár Kálmán Benzenecen, Dr. Lészay Dániel Szászvároson, Anwander Antal Obrásán, Paál Imre Alvinczen, Árskosi Lajos Tövi-sen, Dr. Ötvös Ágoston és Elekes Károly K. Fehérvárt, id. Mohai Sándor Magyar Igenben, Wántza József Abrud-báthán, Kirinyi Lajos Brádon, Szentkirályi Zsigmond Za-lathán, id. Bíró Miklós Beszterczén, Vályi Elek Kentelken, Torma Károly Csicsó-Kereszturon, ifj. Róth Pál és Pataky Ferencz Dézsen, Török Péter Szamosujvárt, Dr. Korbul Bogdan Nagybányán, Barta Samuel Sz. Somlyón, Török István Zilahon, Kovács Sándor Tasnád-Szántón, Kazincey Gábor Bánfalván, Weress Márton Rézbányán, Kende Kaout Czégén-Dányadon, Szilágyi Sándor Nagy Körösön, Tóth Lőrincz és gr. Gyulai Lajos Pesten, Dózsa Dániel, Dózsa Elek és Sándor János Maros-Vásárhelyt, Jakab Simon Pó-kán, gr. Haller György Ugrán, ifj. Benkő Elek Csúcsen, Pekri Sándor Dicső-Szentmártonban, Borosnyói László Szol-nokon! Cseh Ignác Sz. Katolán, Szentiványi György Sepsi-Sztivánon, Vajda Simon Brassóban, gr. Kálnoki Dénez Sepsí-Szentgyörgyön, Geréb Elek Csúcsen, Mikó Antal Csik-Zsögödön, Mikó Mihály Gyergyó-Alfalván, Ugron Lászl Sz. Udvarhelyt, Solymosi Károly, Henter János és Dániel Gábor ugyanott, Lengyel József Sz. Kereszturon, Hauchard József Parajdon, Pogány Károly Bánff-Hunyadon, Gál Pé-ter Kájában.

Azon t. cz. aláírók, a kik még eddig elvállalt kötele-zettségeknek nem tettek eleget, sziveskedjenek e végett ason egyleti megbízottához fordulni, a kit legközelebb kap-nak.

Átaljában figyelmeztetnek a t. cz. egylettagok, hogy miután e megbízottak nagyon terjedelmes felhatalmazást kap-

*) A Monitorul — hivatalos lap pedig figyelmezteti a közönséget, hogy az unio kérdésében hozott magán távlatoknak ne adjon hitelt.

*) A „Times” csak negye-lésről beszél, s ezt is sokallja; már — pedig felet kellene mondani.

nak, tekintsek azokat, mint az egyet vidéki hivatalos organumait, a kik a végett vannak kinevezve, hogy a tagok a központban való érintkezésnek közvetítői legyenek, a kiknek útján tehát minden küldeményt az egyet központjához juttatni és onnan mindent, a mire szükség van, megkapni, névszerint pedig az egyet kiadványait megrendelni lehet.

Kolozsvárt october 6-kán 1861.

Az igazgató választmányi rendeletére.

Finaly Henrik s. k.

egyl. titkár.

Az erdélyi muzeum részére folyó 1861. évi szeptember havában beküldött adományok jegyzéke:

I. Könyvek s kéziratok: Sárvary Jakab, Ferencz és Antaltól 2 köt. — Dr. Margó Tivadartól 2 köt. — Lasku Károlytól 2 köt. — Burger Zsigmond szegedi nyomdájából 3 köt. — Gotthard Józseftől 3 nyomt. — Nemesányai Andrásról Bektás temesvári basa eredeti magyar levele 1603 ból. — Csanád vármegyétől 1 nyomt. — Fleischmann Dávidtól két régi oklevél egyszerű másolata.

II. Régiségek: Gróf Kemény Sámuel hagyatékából 2 darab római téglá és 2 darab bronz régiség. — Sándor Jánosné szül. Lázár Emiliától egy ezüst czimer „Paulus Suki Anno 1686” körirattal.

III. Érmek: Sándor Antóniától 5 ezüst, s réz római, 5 ezüst, 4 réz újabb kori, 2 ezüst emlékérem és 4 török para. — A kolozsvári zsemszely czéhtől 2 német talér 1641. és 1754-ből. — Hutter Sámuelről egy 1761-diki tallér; 3 római, s 5 ujkori réz-érem. — N. N-től 8 darab ujkori réz-érem.

IV. Kép: Kolozsvári Dánieltől, Kolozsvárt született Szimon Wilhelm által olajba festett tájkép aranyozott rámaival. Közli: Szabó Károly, könyvtárnok s a régiség- és éremtár ideigl. őre.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Wanderer”-nek írják Brassóból, hogy az erdélyi románság pártfogói azon mesterkednek, hogy b. Kemény Ferencz utódul az ismeretes Mocsonyi nevezettség ki udv. kancellárrá. Viszonzásul aztán M. ur kivinné, hogy nemcsak erdélyi, hanem a magyarországi románok is követeket küldjenek a reichsrathba.

— Pestmegye bizottmányának felosztása s a tisztviselői kar lemondása következtében, a „Wn.” szerint úgy hallatszott, hogy Hofbauer urat felmentik megbízásától s a megyében a polgári ügy kezelést es. k. hadbírákra a büntető eljárást pedig haditörvényszékekre bízzák. Azonban a „Sürgöny” jól értesülni szokott levelezője szerint a kir. biztos ur felmentése annyival kevésbé hitelt érdemlő, mint kinevezetése a pestmegyei bizottmány felosztása után történt. — A „P. Lloyd”-nak pedig oct. 3-ról azt írják Bécsből, hogy az elhamarkodott felosztás következményeire magok a kormányfőek is megdöbbennek; mert minden okos ember belátja, hogy az october 20-ka előtti tiszturalom visszaállítása az alkotmányosságnak még csak színét is végkép eloszlatná. Arról gondolkoznak tehát, miképpen lehetne az elsietett lépést helyrehozni. Levelező nem tartja váratlanul, ha a kancellária néhány nap múlva a helytartó tanácsához fordul a végett, hogy ez tanácskozzék Pestmegyével a kiegyenlítés mikénti eszközéről.

— A „P. N.” méltónak tartja megemlíteni azon, bár szerinte is „kőszá” hirt, miszerint az ausztriai lengyelek lemondván, egyelőre legalább, a nagy Lengyelország visszaállításának eszméjéről, Galicziának, mint a magyar szent koronához tartozó s dicső emléktű Mária Terézia magyar királyné által is ezen jogezimen elfoglalt tartománynak Magyarországhoz csatlakozását tervezik; oly viszonyban obajtván állani az anyaországhoz, minőben Horvát és Törországot állott, míg a 48-diki események ezen kapcsolatot meg nem zavarták.

— Valamennyi pesti lapban olvassuk, hogy a Tánács-féle perből ismeretes Hindy Árpád fiatal jogászt e hó 3-án éji 3 órakor egy cs. badnagy és 13 katona elfogták s a Károly-kaszárnyába kísérték, honnan állítólag Komáromba szállították. A „P. N.” több elfogottakról is értesült, jelesen folyó hó 2-kán a soroksári vámon kívül egy tisztességesen öltözött fiatal embert, továbbá egy Viola nevű egyént is fogtak el, a ki némelyek szerint volt honvéd, mások szerint pedig ezredes lett volna a magyar legioban. Mondják, hogy ez utóbbiak iratokat is találtak, melyek az elfogottak közti összefüggésre mutatnának.

— Kassán ismét sajnos összeütközés történt a nép és katonaság között. Mult hó 29-ke estején t. i. néhány polgár egyik vendéglőben a Garibaldi-nótát énekelvén, 5-6 katona az utcáról reájok rontott s titlegelni kezdé. Erre lármá kerekedett s sok nép összesösdült, mire aztán a főörhelyről katonaság menvén a verekedés színhelyére, a népcsoportulatót szétszálta s a verekedő 5-6 katonát beki-sérte. A nép közül többen, jelesen a rend helyreállítására odasietett városkapitány is sebet kaptak; de a tudósítások szerint, halálozás szerencsére nem történt.

— Kövály László munkás történetünkől ismét egy nagy érdekű történeti mű jelent meg „Erdély története 1848- és 49-ben” czim alatt, Pesten, kiadta Emich Gusztáv. Ára 2 forint. A felvett korszak történelmi nevezetessége s hazánk és városunk derék fiának e téren kiemelést vívott munkássága előre biztosítja a könyv kelen-dőségét.

— A bécsi cs. kir. államnyomdából egy nyolcz lapnyi röpirat került ki román, szerb, ruthen és tóth nyelven, melynek czéja a magyar országgyűlés szétszálásának okait s a bécsi kormány jóakaratu nézeteit hazánk nem magyar nemzetiségeivel népszerű imoridóban megismertetni. Képzeltetik, mily gyönyörű alkotmányos elvek lesznek e röpiratban hirdetve; egyébiránt igen hízegő feltevés magyar ajku középünkön, hogy a mint látszik, a röpirat magyar szövegben nem adták ki.

— Gr. Forgách a kancellár 8 nmlga berlini utja-

ban sértést kapott. Midőn gőzkocsiha akart ülni, a vonat megindult s bal oldalát megütötte. Ő nmlga azonban, bár orvosi ápolás alatt van, de folytonosan vezeti hivatalos ügyeit.

— A jászkunkertület, közelebbi közgyűlésében, az országgyűlés minden eljárását helyeselvén, a pestmegyei óvat is magáévá tette.

— Győr város batóságához a m. kir. helytartó tanács-tól rendelt ment, melyben a birodalmi távirdek használata hivatalos ügyekben a városnak is díj nélkül meg van engedve.

— Biharmegye főispánja a lapunkban is említett kir. biztos gyanánti megbízatást egy october 1-ről válaszában határozottan visszautasítja; meglepetését fejezi ki a felett, hogy multjára s hiven követelt elveire visszatérve fel is teheték róla, hogy az alkotmányon ejtendő ily érzékeny sérelem elkövetésében eszközül engedi magát felhasználni; s végül erőlyesen felszólal az elkövetett törvénytelenések nagy hazma ellen.

— Bécsben egy „Központi intézeti lap” czimű német lap kiadója azon kedvezményt igéri előfizetőinek, hogy a köménymagos és sóskenyert, melynek rendes ára 32 kr, nekik 30 kr-ért adja. E szerint a ki csak egy kenyert is vesz naponként, megnyeri az előfizetési díjt. Bizony sokféle még a kenyérkeresés módja is a világon!

— A birodalmi tanács alsóbázának oct. 4-ki ülésében az államminiszter sajtó-törvényjavaslatot terjesztett elő, melyben egyedül repressiv rendszabályok vannak javasolva. Az igazságügyminiszter ngyanakkor függelékkel terjesztett elő a büntető törvényhez. Közelebbi ülés nov. 4-kén lesz.

— Gr. Apponyi országbíró 8 nmlga frankhoni utjából visszaérkezett.

— A m. udv. kancellár minden vezetése alatti hivatalnoknak meghagyta, hogy 6 felsége nevenapja alkalmából egyházi ünnepélyre magyar díszruhában jelenjenek meg.

— Több pozsonyi honleány Deák Ferenczet emlékjárándékkal szándékszik megjutalmazni. Hogy miből álljon ez ajándék, nincsenek végleg megállapodva, de a többség nézete oda hajlik, hogy legjellemzőbb tárgy leendő egy arany író toll.

— A „P. LL.” szerint a kir. curia teendőinek rendkívüli felbatalmozottsága miatt, ezen törvényszolgáltató testület több senatusra oszolja fogja az ügyeket ellátni.

— Gr. Teleki Gusztáv a mult napokban vezette oltárhoz Kállay Gemma urhölgyet.

— Dr. Berger a birodalmi tanács alsóbázi tagja egy röpiratot adott ki „Az osztrák alkotmánykérdés megoldásához” czim alatt, melyben kiindulási pontul az 1848-diki dualismust vévén, megezőfolja a bécsi kormány által felállított azon ismeretes tant, mintha az 1848-49-diki események által a magyar történelmi jog el volna játszodva. Sikeres megoldást csak a birodalmi tanács s egy újból összehívandó magyar országgyűlés közti értekezésről vár. A szükséges előmunkálatok megtételét egy „alkotmánytanács”-ra bízná, melynek tagjait a birodalom valamennyi tartományai közvetlenül választanák, a birodalmi tanács és a magyar országgyűlés által törvényhozas útján alkotandó választótörvény. A kezdeményezésnek a kormánytól kellene kiindulni; az alkotmánytanács feladata tisztán csak véleményezés lenne sat.

— Ismét alkalmunk volt az erdélyi kölesönös jég- és tűzkármertő társulat mult hó végével állás kimutatásába bepillantani. Az ezen társulattól biztosított értékösszeg sept. 30-ig 9.704,389 frtra ment, 182.986 frt készpénz bevétellel. Tekintve a mult évi őszletet, mely dec. 31-diken 8.964,289 frt biztosított összeggel és 140.456 frt bevétellel végződött, már eddig is igen jelentékeny gyarapodás mutatkozik, mi a folyó év végeig tetemesen fog növekedni. Arról is biztos tudomásunk van, hogy a városunkban dühöngött mult havi tűzvész okozta károkat, melyekben e társulat néhány ezer forintig volt érdekelve, gyorsan s a károsultak teljes megelégedésére kifizette.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról szeptember havában 1861.

Bevételek:

Pénztármaradék a mult bóról	634 ft 13 kr.
14 új tag 18 részvény után 5 ft 25 kr	94 „ 50
Havi, rendes és rendkívüli betételek	2,437 „ 84 „
Könyvdíjakban	14 „ —
Kamat és provisio	854 „ 29 „
Bélyegdíjakban	26 „ 46 „
199 tag által visszafizetett kölesön	32,608 „ —
A bevételek összege	36,669 „ 22 „

Kiadások:

215 tagnak kölesön	34,822 ft 50 kr.
Tisztviselői fizetése	85 „ 89 „
Bélyegdíj	16 „ —
Irodai kellékek	1 „ 28 „
Betét-visszafizetés	1,096 „ 33 „
A kiadások összege	36,022 „ —
Pénztármaradék	647 „ 22 „
	36,669 „ 22 „

Kolozsvárt, sept. hó 30. 1861.

Tauffer Ferencz Geltsch János Wagner Frigyes
igazgató. könyvvezető. pénztárnok.

POLITIKAI HIREK.

Napoleon császár visszatért St. Cloudból Párisba, hogy ott éjjel minisiteri tanácsot tartson, melynek tanácskozás alatt volt tárgyaitól azonban mi sem virágok ki. Mindamellett mindenki azt hiszi, hogy a római kérdést és a compiégnéi találkozást illeti, melyre a császár ma (oct. 5-én) indul el, hogy a porosz királyt elfogadja. Ez utóbbi egy polgári személyen kívül merő katonákat hoz magával környezetében; minisiter azonban egy sem kíséri őt. Ebből azt hajlandók következtetni, hogy a találkozás éppen nem bir azon jelentőséggel, melyet annak tulajdonítanak. Egyszerűen illumi találkozás és egyéb semmi, minután az együtt lét rövid tartama — 48 óra — nem is lenne elegendő nagy dolog meg-

bányására. Ellenkező felfogás szól ki azonban a porosz lapokból. Ezek, de főleg a szabadelvű színezettiek, felmagasztalva érzik magukat azon gondolatnál, hogy Poroszország, kilépve az azt oly rég takaró homályból, ismét visszanyeri politikai jelentőségét, s örülnek, hogy ez új aerát a szabadelvű belpolitikának Poroszországban felavattatásától keltezhetik. Ezen felül a porosz lapok, bármely színezettiek legyenek, megegyeznek abban, hogy mindnyájan helyeslik a látogatásnak illeni szempontját, mindnyájan vitatják Poroszország azon jogát, a maga szövetségeseit ott keresni, s a hol legnagyobb előnnyel találni hiszi, s mindnyájan vallják, hogy a porosz királynak nem kell magát túlzott tekintetektől más fejedelmek érzékenységre vezetnie, s végre mindannyi hirdeti, hogy ország- vagy földesúrról vagy vársárról Compiégneben szó sem lehet. Mindezt összevéve, minden szó, őszinte vagy nem, elárulja a poroszoknak e találkozás feletti örömet, mely ismét elárulja, hogy bizony azt fontosnak tartják. Ezenfelül ma nagyon is kétségbe vonják azon hirt, mintha a porosz király, hazatérve, tüss-tént Bécsbe fogna menni; továbbá meghazudtolják a „Journ. des Débats” azon állítását, mintha a porosz politikában az olasz királyságot illetőleg fordulat állt volna elő.

— A „Morning Post” tudni akarja, hogy Napoleon császárnak Biarritzból visszatérte után sept. 30-án a tuileri-akban a római kérdés felett cabinettanács tartatott. Tanácskozási tagokul említettnek: Cadore, Benedetti, Vimercati gróf és Napoleon herceg. Minután a római kérdés megoldásának nehézségeit taglalja, e megjegyzést teszi: „Valaminek kell történni s pedig a legrövidebb idő alatt, mert másképp ezen kérdés azok kezéből kivétetik, kik azt jelenleg arányszerű nyugalommal és könnyűséggel megoldhatnák. A mazzinisták nagyon is készek — mint több jelenségből következtethetjük — az 1849-iki drámát színpadra hozni. Ha a Párisbani tanácskozások a katolikus kereszténység valódi érdekeit előmozdítják, akkor Passaglia atyának, IX. Pius eddigi megbízott emberének védokai, a tanácskozásokra nézve nem csekély nyomatéknak lesznek.

— A „Constitut”-ben Grandguillot a porosz király látogatásáról szólván, abban általános béke jelét látja. E látogatás — ugymond — szét fogja oszlatni Németország nyugtalanságait, dacára annak, hogy az osztrák lapok azzal rémitik, hogy Franciaország a németcsászári koronáért a Rajnamelléket alkuszsa ki. A porosz lapok ellenében, melyek a látogatásnak csak udvarias színezetet adnak, azt mondja a „Cont.” mikép a látogatás socialis esemény, mivel a vámszövetségnek köntendő kereskedelmi szerződés forog kérdésben, a mi főkérdés. Politikai szerződések kibékítik a kormányokat, kereskedelmi szerződések a népeket. Az egyik végén hízegő nyilatkozatokat tartalmaz a porosz királyról.

— Berlinből írják, hogy ott merőben alaptalanok tartják azon hirt, miszerint a porosz király a compiégnéi találkozása után Bécsben is látogatást tenne.

— A franczin császár f. hó 1-sőjén éjjel Biaritzból Párisba érkezett.

— A portugaliai király egy savoyai hercegnőt vesz nőül.

— A drezdai lap majd nem határozottan állítja, hogy a porosz király megkoronázása után az ausztriai szövetség viszonyok felvétele végett tárgyalások fognak megnyitni. Csak hogy a porosz nép ezen „sorsosabb viszony” elé a legnagyobb bizalmatlansággal tekint.

— Atheneben, sept. 27-diken a rendőrség falragaszokat szakított le, melyek fenyegetőzést foglalnak magukban azon esetre, ha a király trónról és a nemzetiség közvetlen felállítását illető határozat nélkül tér vissza.

— A Wight-szigeten multató Konstantin orosz nagyhercegnek, parisi hirt szerint, szándéka lenne, a porosz királyt Compiégneben mulatása alatt meglátogatni.

— II. Sándor czár a finn rendeket országgyűlésre összehívta.

— A „Lloyd”-nak írják Bécsből, hogy ottan azon hirt vették, miszerint Olaszországban szabad csapat szervezkedik, melynek czéja Albaniában vagy Hercegovinában betűni. Reebberg gr. e miatt utazott volna Triestbe.

— Belgrád, oct. 3. A szerb tiszték az osztrák főconsult, a fejedelem irányában tanúsított illetlen magaviselet miatt, egy sorsvonás útján kijelölt társuk által párbajra hívták.

— Smyrnában, sept. 26-kán nagy földrengés volt. Több cserkeszt rendetlenkedéért elfogtak.

— A bolognai zavargásokról írják, hogy a szerföltött drága élelmiszerek árát a nép maga akarta megszabni. S reggel a hüvelyes veteményekért s gyümölcsért annyit fizetett, a mennyit akart. Karabélyosok, közbiztonsági örök és sorkatonák küldettek a piacra, de akkor már szinte minden el volt vevé. Midőn a csatarendben felállított katonaság szét akarta oszlatni a tömeget, az fityölésre és ordításra fakadt; némely katona szuronyszegezési mozdulatot tévén, az ordítás megkettőztetett. Delután lovassági rohamokkal kelle szétszáltni ama csoportokat, melyek egy az igazgató parancsából kiragasztott kiáltványt széttéptek. A nép 24-én ismét hajlandónak mutatkozott a zavargásra; a kormány azonban nemzetörségből, sorkatonaságból, karabélyosok s lovasságból álló tekintélyes haderőt állított fel, s esend lön. Az egész mozgalmat mazzinista mesterkedések tulajdonítják.

— A montenegrói harcztérrel az „Ost u. West” raguzai levelezője érdekes tudósítást közöl, melynek lényegesebb részei következők: „Miklós fejedelmünk nagy fáradságba kerül, politikai mérsékeltségi okait keresztil vinni, melyek őt kényszerítik, védelmi állásban maradni és Szerbia kényszerű és Bosnia felkelését, egy szóval a kedvező alkalmat bevárni, mielőtt a harcztérre lépessen.”

— A sept. 10-én Montenegroban tartott senatus-ülésben határozottatott: 1. Az országot élmi szerekkel ellátni (mi valójában fontos kérdés.) Az ostromzárlat, mely Hercegovina piacait elzárja s az élelemszerkebeni nagy hiány a fő ok, mi a montenegróiakat eddig visszatartja. 2) A felgyezvert férfiakat löszerekkel ellátni, 3) A felkelőket nem csak élmi, hanem hadiszerekkel is segélyezni. 4) Azoknak gyors segélyt nyújtani, ha a körülmények engedik vagy

megkivánják. Ezen határozatokról egyik emissarius által Mihály szerb fejedelem értesített. Vukalovich s bajtársai szintén tudomást nyertek erről. Szabatos utasítások Petrovichnak, a jelenlegi raguzai orosz consulnak, Valjek fejedelemi titkár és a katonaság oktatására, valamint az erődítmény munkálataira Cetinijébe rendelt orosz katonatiszt Vikov által adtak. Azt hiszik, hogy ezek küldetése abban állna, a herceget rábírní arra, hogy a lehető legtovább védelmi helyzetben maradjon. Csak hogy ez nagy baj a kedélyek izgatottsága, a fellángoló lelkesedés, s azon szükség miatt, mely a zárás által előidéztetett, főképp pedig a törökök utóbbi vereségei után.

— Az „Opinion Nationale“ az angol lapok azon megjegyzésére, hogy Gortsakoff hűnek, az egyesült államokhoz intézett sürgönyében foglalt azon állítása valótlan, miszerint az orosz és amerikai érdekek ugyanazok, azt jegyzi meg, mikép az állítás korántsem valótlan. Oroszországnak érdekében áll, hogy az egyesült államok szövetsége fenálljon, mivel bizonyos esetekben teljesen rendelkezhetne az amerikai tengerészettel az európai ellenségek, különösen pedig Anglia ellen, melynek ambíciója gátol szolgálat Oroszország hatalma kifejlődésének, Herat és Kabultól Azsia keleti széléig. Ennél azonban fontosabb ok az, hogy Oroszország amerikai telepeit, melyek az Amur folyóval közlekedésben vannak, e vizen láthatja el és ezen szerelheti fel nagyszerűre tervezett gabona- és európai cikkekkel ellátandó raktárait. E nagyszerű civilisatori művét pedig Oroszország csak az amerikai államok közreműködésével viheti ki, mivel az államok viszont e folyóval határosak. E végett tehát szükséges, hogy a béke helyreálljon, hogy Amerika

nyugati oldalát gyorsan megnépesítse s a vasutbázisát által a vidék kereskedelmét s iparát előmozdítsa. Ezt egyébiránt az amerikai államok tevékeny vállalkozói is átlátták sat.

— Varsóból sept. 27-ről írják: Az utcaszögleteken egy kiáltvány olvasható, mely a lengyeleket, lithvániakat és rutheneket felszólítja, hogy az egykori 1777-diki Lengyelország minden városából küldöttégeket nevezzenek és küldjenek egy Lublinhoz közel eső, Haradiv nevű helységben tartandó ünnepélyes összejövetelre.

Ujabb. A m. kir. helytartó tanács, írja a „M. Sajtó“, mult szerdai ülésében egy bizottmányt nevezett ki kebeléből, melynek feladatául tűzött: lehető leggyorsabban egy programmtervezetet készíteni azon feltételek iránt, melyekhez a helytartótanács megmaradásának sine qua non-ját köten di. E programm folyó hó 5- vagy 6-án elkészítetvén ő Felsége elébe volt terjesztendő. Hirszerint első feltétel az volna, hogy a megyék alkotmányos önállóságukban ne háborgattassanak s a már felosztatolt is visszahelyeztessék.

— Konstantinápolyból távirják oct. 4-ről: Montenegró elveti a porta feltételeit; az ostromzárlat szorosán fenn fog tartatni. A porta, mint mondják, a Duna-fejedelemségek unioját Kouza élete végeig meg fogna engedni.

— October 2-án Biorot Trebignénél 300 felkelő

meglámdia. A trebignei nép és a helyőrség ellenállott. A támadók néhány darab marhát elragadva visszavonultak. A törökök öt holtat és öt sebesültet vesztek.

— Varsóban a demonstratiók folyvást tartanak. Nagy számú képeket osztogatnak szét, melyek a szabadságot, egyenlőséget és függetlenséget jelvényezik s ez aláírással vannak ellátva: Isten áldja meg vállalatunkat. E hó négy első napjaira a hon javáérti külön isteni tiszteletek voltak, nyomtatott felszólításokban kitűzve, nemcsak a különböző ipartestületeket, hanem még a környékbeli parasztokat illetőleg is.

— Egy Czeladz nevű lengyel városkában pedig folyó hó 4-én éjjel zendülés volt, mely alkalommal az orosz sasokat letölték s helyükbe a lengyelt függesztették. Ezen zavargás alkalmával a város polgármestere megöletett.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

October 7-dikén: Nemzeti kölesön 80.25. 5% Metalliques 67.—. Bank-részvény 754.—. Hitel-részvény 183.70. Váltó Londonra 138.25. Ezüst 137.15. Arany 6.58.

October 5-dikén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 68.—. Erdélyi 65.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(318) Sz. 57. Csődhirdetmény.

Verespatak bányász községében egy Medicinae doctori állomás jött ürességbe. Ezen állomás 750 f. oszt. p. évi fizetéssel, 120 f. oszt. p. lőtartási díjjal, és 100 f. oszt. p. sziláspénzzel, egy nyugdíjazásrai igényével van kapcsolatban.

Ezen állomást megnyerni szándékozók ezennel felszólítanak, miszerint diplomákkal és más oklevelekkel ellátott kérelmeiket, melyekben a hazai három nyelvnek valóságos tudása is bebizonyítandó 1861-diki november végéig az abrudbányai bányászmegei közpénztár igazgatóság-hoz beküldjék.

Az abrudbányai bányászmegei közpénztár igazgatóságától.

Abrudbányán, september hó 4-én 1861.

NEM HIVATALOS.

(294) Előfizetési felhívás ALFÖLD című politikai napilapra,

mely f. é. augusztus 1-ső óta jelenvén meg, a napi eseményeken kívül az alföld kereskedelmét, célirányosabb gazdaságát, intézményeit, s általában annak nemzeti érdekeit, és különösen e vidék fontosabb eseményeit képviseli.

Azon részvét, melyet a közönség az „Alföld“ irányában mutatott, alólírtat uj erőre és kitartásra ösztönzi és bátorítja, hogy lapját lehetőleg dúsbab és érdekesebb tartalommal, egy ily vidéki közlöny fontos feladatának megfelelően, programmjához híven folytassa.

Előfizetési feltételek:

Oktober-Decembri folyamra helyben, vagy postán küldve 3 for. 75 kr.

A gyűjtők minden 10 egyszerre beküldött előfizető után egy díszletpéldányt nyernek.

Hirdetmények minden divatózó nyelven a legutányosabb áron főlvetnek.

Az előfizetési pénz az „Alföld“ kiadóhivatalához bérmentesen intézendő.

Arad, september 14-én 1861.

Bettelheim Vilmos, kiadó-lulajdonos.

(308) Pályázat nevelőnői állomásra.

A marosvásárhelyi helvét hitű egyháznak jövő 18 2-dik év január hava 2-án megnyitandó „felső két osztályu Leányiskolája“ mellett a nevelőnői állomás betöltendő levén, minden nő, kik e felső leányiskola vezetését elnyerni óhajják pályázatra felhivatnak.

A nevelőnői kötelessége leendő:

A.) A felső leányiskola mindkét osztályának öszves működését naponként délelőtt 4 és délután 3 óráig kivéve az ünnep és vásáros napokat, saját felelősége alatt vezetni. Az oktatásban segédkezik egy férfi tanító kinek közreműködésével a következő tárgyak eltanítandók:

1. ór: Az I-ső osztályban a) magyar nyelvtan, inkább gyakorlatilag helyesírás, olvasás, fogalmazás; b) természettan, c) általános földrajz d) világ és hazai történet e) számtan f) szép írás.

A II-dik osztályban, mely egy év múlva az I-ső osztályt végzettékből alakuland. Számtan, helyesírás, fogalmazás, magyarul történelem s ezzel kapcsolatban földrajz.

B.) Kötelessége oktatni mind két osztályukat a női legszükségesebb munkákban u. m. varrás, hímzés, kötés, horgolás sat. főként a II-dik osztály belicet, megismertetni a háztartás gazdaszónyság egész körére vonatkozó teendőikkel, s előkészíteni őket általán női szép hivatásukra.

A nevelőnői évi fizetése leendő:

1) Szabadszállás, 2) 600 hatszáz o. ért. forint készpénz, 3) harmincz erdélyi kis (16 kupás) véka tiszta és husz véka elegybúza, 4) tűzfára 50 ötven forint o. é. miből a tanszoba is fűtendő.

A segédtanító fizetése 300 ft. o. ért.

A nevelőnői és tanító fizetéseiket közvetlenül az Egyház pénztárából veszik és a növendékektől semmi díjt nem követelhetnek.

A pályázni kívánók csak protestáns vallásnak lehetnek, kik közötti előnnyel bírnának mások felett a férjesnők, kiknek férjeik a fenn elősorolt tárgyak tanítására képesek.

Jelentkezési határidő folyó évi november 15-éig a meddig a pályázók kellő okirataikkal különösen gyakorlati képességeiket és sikeres működéseiket tanúsító bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat egyházi gondnok Petri Ádám urhoz beküldeni kéretnek.

Kelt Maros-Vásárhelyen, sept. 22-én 1861.

a helvét hitű egyházmege nevében
Szathmári József s. k.
jegyző.

STEIN JÁNOS könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Oesterreich und Ungarn

von Franz Schuselka. Ára 50 kr.

Protestáns képes naptár

1862-dik közönséges évre. Ára 50 kr.

Bolond Miska naptára.

Ára 80 kr.

Lidércz naptár,

rém-történetek, lélek-jelenések, bűn-esetek, csodálatos tünemények, tündér-regék, vadász- és úti-kalandok, Ára 60 kr.

István bácsi naptára.

Ára 50 kr.

Emich G. Nagy képes naptára 1862-re.

Ára 1 fnt 20 kr.

Magyar nép naptára.

Ára 25 kr.

ORBÁN BALÁZS

Utazás keleten.

6 kötet. Ára 6 forint osztrák értékben.

(59) Cs. kir. ausztr. legfelsőbb szabadalommal és porosz kir. legf. jóváhagyással.

Dr. HARTUNG

szabadalmazott

HAJNÖVESZTŐ SZEREI

megkülönböztetik magukat **bebizonyított** kitűnő tulajdonoságaik s olesó árak által, s tulha ladják az oly sokféleképpen földcsért Macassar-, Lapugyékérolaj s a legbb egyéb hajolajokat és kenőcsöket, miután ezek vegyülete elvitázhatlan, természetesen alapon készítették, s a tudományos hajnövesztőszerek körében ezeknél **biztosabb eredményű összetételek** nem léteznek; e szerek sok évi nyomozás, sokoldalú tapasztalás a kísérletek szerencsés eredményét képezik, s értékük- és czélszerűségükről magas tiszteletű tudományos férfiak legelismertőbb jóváhagyó irataik előmutathatók, úgy, hogy mind a két, hatásaikban egymást kölcsönösen kiegészítő **Dr. Hartung-féle hajnövesztő szer** legjobb lélekismerettel ajánlhatatik, és pedig:

Dr. Hartung NÖVÉNY HAJKENŐCSE

(ára egy bepecsételt és az üvegbe bélyegzett tégelynek 85 ujkr.)

a hajnövés ismétli fölélesztésére és élénkítésére, és

Dr. Hartung CHINAHÉJ-OLAJA

(ára egy bepecsételt s üvegbélyeggel ellátott tégelynek 85 ujkr.)

a hajnak föntartására és szépítésére.

Dr. HARTUNG hajnövesztő szereinek belsílárdsága minden körülményes földcsért fölélegessé tesz (csak egynehány kísérlet elegendő ez általánosan hasznos szerek czélszerűségéről s kitűnőségéről meggyőződésre.) Targymutatók s használati utalványok ingyen kiszolgáltatnak, és a szerek egyedül valódián kaphatók: **Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. győgsz. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczén: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenmer F.; Déván: Büchler A. Enyedén: Bisztritsányi A. Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegén: Mátfi Béla győgsz.; Károly-Fejérvárt: Rusz János; Köhalmiban: Melas Ed. F. győgsz.; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz.-Ujvárt: Placintár és fia győgsz.; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissrödel A. G.; Szébenben: Zóhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. győgsz.; Szeredán: Gözsy A.; Sz.-Somlyón: Ruszka Ignác; Tasnádán: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G.**